

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-03-29 Nr. 429-171
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio 16 d. iki 2022 m. rugpjūčio 22 d. jam bendrovės išduota „MasterCard“ mokėjimo kortele (toliau – kortelė) inicijavo 6 mokėjimo operacijas, kurių bendra suma – 14 186 Eur (toliau – mokėjimo operacijos), lėšų gavėjai UAB „Bifinity“, atstovaujantys investavimo platformai „Binance.com“, (toliau – lėšų gavėja). Bankas pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas įvykdė ir lėšas pervedė lėšų gavėjai.

Bankui atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimą gražinti mokėjimo operacijų lėšas, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad tapo investicinio sukčiavimo auka, o bankas tinkamai neapsaugojo jo lėšų banko sąskaitoje, dėl to pareiškėjas patyrė nuostolių. Detaliau mokėjimo operacijų inicijavimo aplinkybes pareiškėjas paaiškino 2022 m. lapkričio 21–28 d. susirašinėjime su banku. Pareiškėjas teigė, kad su juo telefonu susisieki „Coin2“ platformos atstovai ir informavo, kad „Coin2“ platformoje pareiškėjas turi sąskaitą, kurioje yra lėšų. Pareiškėjui buvo pasiūlyta padidinti „Coin2“ sąskaitoje turimą lėšų likutį ir tuo tikslu inicijuoti mokėjimo operacijas lėšų gavėjai. Pareiškėjas vykdė trečiųjų asmenų nurodymus ir pats inicijavo mokėjimo operacijas. Vėliau, nepavykus atgauti lėšų, pareiškėjas suprato, kad tapo sukčiavimo auka. Pareiškėjo nuomone, bankas įdėjo nepakankamai pastangų, kad apsaugotų pareiškėjo lėšas banko sąskaitoje ir nepagrįstai įvykdė mokėjimo operacijas, todėl turėtų atlyginti nuostolius, susijusius su mokėjimo operacijų įvykdymu.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad pagrįstai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir lėšas pervedė lėšų gavėjai. Banko teigimu, visos pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo patvirtintos banko ir pareiškėjo sutartu būdu, pareiškėjas neginčija fakto, kad pats inicijavo mokėjimo operacijas. Bankas atkreipė dėmesį, kad visos banko įvykdytos mokėjimo operacijos buvo inicijuotos suvedus mokėjimo kortelės duomenis ir jas papildomai patvirtinus naudojant „Revolut“ mobiliąją programėlę – paspaudus mygtuką, leidžiantį autorizuoti mokėjimo operacijas.

Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad nors pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką ir nekelia klausimo dėl kreipimosi į tarptautinių kortelių asociaciją „MasterCard“ (toliau – *MasterCard*) dėl mokėjimo operacijų atšaukimo ir jų sumų gražinimo pareiškėjui (toliau – *MasterCard* lėšų gražinimo procedūra), tačiau nurodė, kad pareiškėjas bankui buvo pateikęs prašymus dėl *MasterCard* lėšų gražinimo procedūros inicijavimo tik dviejų mokėjimo operacijų atžvilgiu, o likusių neginčijo. Bankas šiuos pareiškėjo prašymus atmetė kaip nepagrįstus.

Atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytą informaciją, bankas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi,

ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl banko atsisakymo pareiškėjui gražinti mokėjimo kortele pareiškėjo inicijuotų ir banko įvykdytų mokėjimo operacijų sumą – 14 186 Eur.

Nagrinėjamo ginčo byloje esminis pareiškėjo reikalavimas bankui yra sugražinti pareiškėjo mokėjimo kortele inicijuotų ir banko įvykdytų mokėjimo operacijų sumą, nes, anot pareiškėjo, bankas įvykdydamas mokėjimo operacijas neapsaugojo pareiškėjo lėšų jo banko sąskaitoje.

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą ir atsakomybę, mokėjimo paslaugas, jų teikimo sąlygas ir informavimo apie šias sąlygas reikalavimus, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Pagal Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, mokėjimo operacija laikoma autorizuota tik tada, kai mokėtojas duoda sutikimą ją įvykdyti. Mokėtojas ir jo mokėjimo paslaugų teikėjas turi susitarti dėl sutikimo davimo formos ir tvarkos. Be to, Mokėjimų įstatymo 38 straipsnyje nustatyta, kad mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas mokėjimo paslaugų vartotojui (mokėtojui), jeigu mokėjimo operacija buvo neautorizuota, t. y. mokėjimo paslaugų vartotojas (mokėtojas) atlikti tokią mokėjimo operaciją nedavė sutikimo.

Nagrinėjamo ginčo atveju tarp šalių nėra ginčo dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo. Pareiškėjas neneigia norėjęs atlikti mokėjimo operacijas ir davęs sutikimą jas atlikti, t. y. pats pasinaudodamas banko jam išduota mokėjimo kortele inicijavo mokėjimo operacijas. Bankas Lietuvos bankui taip pat nurodė, kad pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo tinkamai autorizuotos. Atsižvelgiant į tai, kad dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo tarp šalių ginčo nėra, sprendime toliau nebus plačiau analizuojamas mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo klausimas, o mokėjimo operacijos laikytinos tinkamai autorizuotomis.

Papildomai pažymėtina, kad pareiškėjas savo kreipimesi į Lietuvos banką nekėlė klausimo dėl banko kreipimosi į *MasterCard* dėl mokėjimo operacijų atšaukimo ir jų sumų gražinimo pareiškėjui, todėl toliau sprendime nebus analizuojamos aplinkybės, susijusios su *MasterCard* lėšų gražinimo procedūros taikymu pareiškėjo ginčijamoms mokėjimo operacijoms.

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjo ir banko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai ir tinkamai įvykdė autorizuotas mokėjimo operacijas.

Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo bendrojoje sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje. Tokiu atveju gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą.

Pagal Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 5 dalį, kai mokėtojas mokėjimo paslaugų teikėjui nurodo lėšų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo sąskaitos numerį (unikalų identifikatorių), nesvarbu, kokius kitus lėšų gavėjų duomenis mokėtojas pateikė bankui (pvz., įmonės pavadinimas, adresas ar pan.), mokėjimo paslaugų teikėjai yra atsakingi mokėtojams už mokėjimo operacijų vykdymą pagal mokėtojų nurodytus lėšų gavėjų mokėjimo paslaugų teikėjų sąskaitos numerius.

Iš turimų duomenų matyti, kad bankas pareiškėjo pateiktas mokėjimo operacijas įvykdė pagal pareiškėjo mokėjimo nurodymuose pateiktus gavėjo duomenis. Kaip ir minėta, visos mokėjimo operacijos buvo patvirtintos banko ir pareiškėjo sutartu būdu.

Atsižvelgiant į tai, kas minėta pirmiau, galima teigti, kad bankas pagrįstai ir tinkamai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir pagrįstai mokėjimo operacijų lėšas pervedė lėšų gavėjai.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta pirmiau, nėra pagrindo vertinti, kad bankas nepagrįstai įvykdė mokėjimo operacijas ir kad turi pareigą atlyginti pareiškėjo prašomus atlyginti nuostolius, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis